

ТРОМЕСЕЧНО ИСТРАЖИВАЊЕ ГРАЂЕВИНАРСТВА

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање се спроводи на основу Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009), и Програма званичне статистике у периоду од 2016. до 2020. Године (“Службени гласник РС” бр. 55/15).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ статистичког истраживања

Циљ тромесечног истраживања грађевинарства јесте прикупљање података о грађевинској активности предузећа ради увида у динамику радова по тромесечјима.

Извештајне јединице и статистичке јединице

Извештајне јединице су привредна друштва и предузетници из сектора Грађевинарство (F) према класификацији NACE Rev.2, без обзира на то да ли су радила као главни извођачи радова или подизвођачи. Такође, укључена су и привредна друштва и предузетници чија претежна делатност није из сектора F, али који имају значајан промет у овом сектору (као споредну делатност). Тромесечним извештајем грађевинарства нису обухваћена сва привредна друштва и предузетници. Статистичке јединице су предузећа и јединице врсте делатности (КАУ).

Садржај статистичког истраживања

Прикупљају се подаци о вредности уговорених и вредности изведених радова у земљи и иностранству, просечном броју радника на градилиштима и одрађеним часовима рада у извештајном тромесечју, броју и површини завршених станова и броју незавршених станова.

Метод, време и извори за прикупљање података

Подаци се прикупљају тромесечно, путем упитника ГРАЂ-31.

Обавеза заштите индивидуалних података

Обавеза заштите индивидуалних података темељи се на члану 3. одредбе за заштиту давалаца података, члановима 44, 45, 46, 47, 48. и 49. одредбе о поверљивости Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Вредности изведених радова у извештајном тромесечју представља вредност изведених радова на грађевини које је у току тромесечја извештајна јединица извела с радницима које је непосредно ангажовала за извођење радова. У вредност изведених радова не треба укључити вредност радова подизвођача. Такође се не укључују трошкови набавке земљишта, пројектовања, надзора и ПДВ-а. Вредност изведених радова укључује вредност рада, уграђеног материјала и готових производа за уградњу набављених од стране извештајне јединице, друге трошкове у вези с обављањем радова у иностранству и добит.

Вредности уговорених радова подразумева укупну вредност уговора склопљених у извештајном тромесечју с наручиоцима посла. Сматра се да је уговор настао на дан када је потписан између инвеститора и извођача радова. У уговорене радове треба такође укључити и изградњу за сопствене потребе. Обухватају се уговорени радови за нове објекте, као и за реконструкције, поправке и одржавање постојећих објеката.

Код ставке *нови уговори* у извештајном тромесечју исказују се само подаци који се односе на нове уговоре, укључујући и започету изградњу за сопствене потребе како је горе дефинисано, без обзира на то када је рок за завршетак изградње, односно хоће ли се радови обављати само у току извештајне године или и касније.

Кад је реч о *ошканим уговорима* у извештајном тромесечју, исказују се сви раскинути уговори од стране инвеститора или извођача радова, без обзира на то да ли су радови уговорени у извештајној години или током ранијих година.

Под *просечним бројем* радника на градилиштима подразумевају се сви радници који су радили на градилиштима, без обзира на квалификацију, врсту односа (уговор о раду, уговор о делу или било која друга врста уговора и писменог или усменог споразума, изнајмљени радници преко радних агенција или позајмљени од других предузећа) и дужину рада на градилишту. Не обухватају се радници који из било ког разлога (годишњи одмор, боловање, недостатак посла или материјала) нису радили на градилишту, иако су стално запослени радници извештајне јединице. Под просечним бројем радника у извештајном тромесечју у иностранству подразумева се просечан број радника из Србије које је извештајна јединица ангажовала за извођење радова у иностранству.

Код ставке *ограђени часови* на градилиштима исказују се сви стварно одрађени сати на градилиштима у земљи у извештајном тромесечју. Под одрађеним часовима рада на градилиштима у иностранству подразумева се укупан број стварно одрађених часова радника из Србије који су непосредно изводили грађевинске радове у извештајном тромесечју.

Вредности изведених радова на зградама укључује стамбене зграде и нестамбене зграде, односно све грађевине из подручја 1 из Класификације врста грађевина. Зграде се разврставају према намени. Зграде које поред станова имају и просторије за друге намене (продајни или складишни простор, канцеларије и др.) и код којих 50% или више процената корисне површине заузимају станови разврставају се у стамбене зграде.

Вредности изведених радова на осталим грађевинама укључује радове на грађевинама саобраћајне инфраструктуре, на цевоводима, комуникационим и електричним водовима, на сложеним индустријским грађевинама и осталим непоменутиим грађевинама, односно све грађевине које нису зграде (подручје 2 из Класификације врста грађевина).

Сћаном се сматра свака грађевински повезана целина намењена за становање, која се састоји од једне или више соба са одговарајућим помоћним просторијама (кухиња, остава, предсобље, купатило, клозет и сл.) или без помоћних просторија, и има један или више посебних улаза директно из ходника, са степеништа, из дворишта или са улице.

Површина сћана (m²) јесте корисна подна површина стана мерена унутар зидова стана и представља збир површина свих соба, кухиње, купатила, нужника и осталих помоћних просторија у саставу стана. Искључују се површине подрума и поткровља који нису уређени као стан или део стана, затим површине гаража, котларница, остава и сл., као и степеништа и друге заједничке просторије у зградама с више станова.

Завршеним сћаном сматра се само онај стан на коме су завршени сви предвиђени грађевински, инсталациони и завршни радови.

Као *незавршени сћанови* на крају извештајног тромесечја обухватају се сви станови који су почели да се граде и још нису завршени, као и станови који још нису ни почели да се граде а налазе се у започетим зградама.

Ниво репрезентативности података (*иџериџоријални и КД*)

Подаци су репрезентативни за територију Републике Србије.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

У складу са регулативом Европске уније („Методологија краткорочних пословних индикатора“, поглавље 11: Индикатори грађевинарства, 1165/98), у тромесечном извештају грађевинарства значајне измене спроведене су у 2003. и 2004. години. Приликом спровођења свих промена сачувана је суштина методолошких основа и одржана упоредивост готово свих података.

Квартални краткорочни индикатори су: индекс грађевинске производње – укупно, за зграде и остале грађевине, као и индекс вредности нових набавки. Индекси нису десезонирани. Индекси грађевинске производње дати су у сталним и текућим ценама.

Подела на зграде и остале грађевине урађена је на основу Класификације врста грађевина која је у примени од 2004. године. Класификација је усклађена са Класификацијом Европске уније (*Classification of Types of Construction – CC, final version, Eurostat*).

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања (*одговорни њроизвођач званичне сїаїисїике*)

У припремама и спровођењу овог истраживања учествују Републички завод за статистику, Сектор за статистику АП Војводине и подручна одељења завода за статистику, Градски завод за информатику и статистику Београда, као и извршиоци истраживања, односно одговорна лица у извештајним јединицама.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26. а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52. Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Роковник основних фаза спровођења истраживања (*укључујући њубликовање њодаїака*)

- Рок да извештајна јединица достави попуњен упитник ГРА-31 надлежном статистичком органу је 20. у месецу (20 дана по истеку тромесечја).
- Рок да подручна одељења и Градски завод за информатику и статистику Београда доставе унете и преконтролисане извештаје Републичком заводу за статистику је 25. у месецу (25 дана по истеку тромесечја).
- Рок за израду резултата је 45 дана по истеку тромесечја.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Упитник

При спровођењу тромесечног истраживања грађевинарства користи се образац ГРАЂ-31.

Упутство за попуњавање упитника

Образац ГРАЂ-31 попуњавају правна и физичка лица која обављају грађевинску делатност, без обзира на то да ли су радила као главни извођачи радова или подизвођачи. У случају прекида радова на објектима, дају се подаци за период од почетка године до прекида. Ако је тај прекид дужи од једног квартала, потребно је само да се у напомени наведе датум прекида радова.

Подаци се исказују по територијама на којима се изводе радови у земљи и у иностранству (уколико извештајна јединица изводи радове ван територије Србије). Радови у иностранству приказују се збирно за све земље.

Подаци у табели бр. 1, изузев података о броју радника, исказују се за извештајно тромесечје, а подаци који представљају збир за све територије приказују се и кумулативно, од почетка године до краја извештајног тромесечја.

Све податке у табели бр. 2 треба приказати од почетка године до краја извештајног тромесечја. Табела бр. 2 подељена је на два дела: у првом делу дају се подаци о вредности изведених радова према врсти грађевина, а у другом делу подаци о становима.

Ставку *їодаци о сїановима* треба обавезно да попуне све извештајне јединице које су у извештајном периоду градиле станове на територији Републике Србије. Да не би дошло до двоструког приказивања података, станове приказују само главни извођачи радова који имају директан уговор с инвеститором (или граде за сопствене потребе, тржиште и сл.). Број завршених станова исказује се кумулативно, тј. од почетка године до краја извештајног тромесечја.

**Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању
(са обавештењем где се могу пронаћи)**

- Класификација делатности КД(2010).
- За разврставање грађевина користи се Класификација врста грађевина, у којој су грађевине детаљно разврстане и која је објављена у едицији Методологије и стандарди, свеска бр. 15, РЗС, 2005.
- Номенклатура статистичких територијалних јединица.
- Класификације су доступне на сајту Републичког завода за статистику (www.stat.gov.rs).

**Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати
истраживања (у шtamпманом облику и/или у оквиру интернет презентације)**

Резултати обраде тромесечног извештаја грађевинарства објављују се у саопштењу ГР-11, Месечном статистичком билтену, као и на веб сајту Републичког завода за статистику.

Контакт особе – Милка Ђука, локал 328,
Дејана Ђорђевић, локал 260